

బ్రౌన్ నిఘంటు విశేషాలు

జానమద్ది హనుమచ్ఛాస్త్రి

తెలుగు సాహిత్యదీపం మినుకుమినుకు మంటూ కునుకుతున్న కాలంలో దానిని స్నేహస్థికం చేసి మహోజ్వలంగా వెలిగించిన మహనీయుడు సి.పి.బ్రౌన్. తెలుగు సాహిత్యరంగంలో తొలి పరిశోధకుడుగా గ్రంథ సంపాదకుడుగా అతడు అగ్రగణ్యుడు. అగ్ని పురుగులకు ఆహుతి కానున్న వేలాది తాళపత్ర గ్రంథాలను సేకరించి రచించిన వాడాయన. బహుముఖంగా బ్రౌన్ చేసిన సాహిత్య సేవలో తెలుగు వారందరినీ ఆకర్షించినవి ఆయన సమకూర్చిన నిఘంటువులు. బ్రౌన్ తన జీవిత కాలంలో అయిదు నిఘంటువులను తయారుచేశాడు.

మొదటిది : బ్రౌణ్య తెలుగు నిఘంటువు తెలుగు నుంచి ఇంగ్లీష్ కు.

రెండవది : బ్రౌణ్య ఆంగ్ల నిఘంటువు ఇంగ్లీష్ నుంచి తెలుగుకు.

మూడవది : బ్రౌణ్య మిశ్రభాషా నిఘంటువు.

నాల్గవది : జిల్లా నిఘంటువు.

ఐదవది : 'లిటిల్ లెక్సికన్' అనే తెలుగువాచకాలకు అనుబంధంగా నిఘంటువు.

ఈ నిఘంటువులను పండితులకోసం ఆయన వ్రాయలేదు. తెలుగు నేర్చుకోదలచిన ఇంగ్లీషువారికి, ఇంగ్లీషు నేర్చుకోదలచిన దేశీయులకు ఉపయోగపడాలనే ఉద్దేశంతో బ్రౌన్ ఈ నిఘంటువులను సిద్ధపరిచాడు. బ్రౌన్ బహు భాషలలో పాండిత్యం సంపాదించినవాడు. మొదట బ్రౌన్ సమకూర్చిన తెలుగు - ఇంగ్లీష్ నిఘంటు విశేషాలు తెలుసుకొందాం.

1817లో ఈస్టిండియా కంపెనీ ఉద్యోగిగా ప్రవేశించి తెలుగు భాషాధ్యయనం శ్రద్ధగా సాగించాడు.

అదివరకున్న తెలుగు నిఘంటువులలో మావిడి వెంకయ్యగారి ఆంధ్రాభాషా భూషణము. ఆంధ్ర దీపిక

ఆంధ్రనామ సంగ్రహము పేర్కొనదగినవి. బ్రౌన్ వాటినన్నిటినీ పరిశీలించాడు. ఈ నిఘంటువులలో

క్రియాపదాలకు తగిన ప్రాముఖ్యం ఇవ్వలేదు. తెలుగు కావ్యాలలో ఉపయోగించిన పదాలు మాత్రమే వాటిలో కానవచ్చేవి. పై నిఘంటుకారులు వ్యావహారిక భాషలోకి పోలేదు.

బ్రౌన్ పై తెలుగు నిఘంటువులనేకాక, కన్నడ, తమిళ, వంగ, సంస్కృత భాషల నిఘంటువులను కదా

పరిశీలించి తనకు పనికి వచ్చునంతవరకు వినియోగించుకున్నాడు. బ్రౌన్ విశాలమైన పరిధిలో తెలుగు -

ఇంగ్లీష్ నిఘంటువును తయారు చేశాడు. 1844లో ప్రారంభించి 1852లో దానిని పూర్తి చేశాడు.

కాలక్రమంలో దానిలో ఎన్నో కొత్త పదాలు, కొత్త అర్థాలు చేర్చి దాదాపు రెండింతలు చేశాడు. నూటికంటే ఎక్కువమంది తెలుగు గ్రంథ కర్తలు ఇందులో ఉదహరింపబడ్డారు. వ్రాయసగాండ్రను పెట్టి తన పర్యవేక్షణలో

ఈ పని పూర్తి చేశాడు. ఉత్తమ పరిశోధకుడైన బ్రౌన్ తన వ్రాతలకు రుజువులు చూపించాడు. బ్రౌన్ తన స్వీయ చరిత్రలో 1866లో ఇట్లా వ్రాసుకున్నాడు.

'I daily made additions to the Dictionaries and the grammar books which are now more than doubled'.

సంస్కరింపబడిన బ్రౌణ్య నిఘంటు ప్రతి లండన్‌లోని ఇండియా ఆఫీస్ గ్రంథాలయంలో నేటికీ భద్రంగా ఉంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమి వారు 1852 నాటి ప్రతిని యథాతథంగా 1966 లో మరలా అచ్చు వేశారు.

తెలుగు భాషను అదివరకు పోర్చుగీసువారు జెంటూలాంగ్వేజ్ అని పిలిచేవారు. బ్రౌన్ ఆ పదాన్ని నిరసిస్తూ 1854 నుండి 'తెలుగు' అనే పదాన్ని బాగా ప్రచారంలోకి తెచ్చాడు. బ్రౌన్ సిద్ధపరచిన నిఘంటువు ప్రత్యేకతలు ఇవి:

1. ఈ నిఘంటువులో గ్రంథస్తమైన పదాలతోపాటు వాడుకలోగల పదాలు కూడా చేర్చబడ్డాయి.
2. అవసరమైన చోట పూర్వకవి ప్రయోగాలు ఆరోపాలతో చూపబడ్డాయి.
3. పదాలకు అర్థాలు గ్రంథాలనుంచేకాక వాడుక నుంచి కూడా స్వీకరించడం జరిగింది.
4. సామెతలు జాతీయాలు చేర్చడమైంది.
5. ఆంగ్ల సమానార్థాలు వీలైనన్ని ఎక్కువగా ఇచ్చారు.

తెలుగు భాషాధ్యయన సందర్భంలో తన నిఘంటువును తన కోసం కర్చుకున్నట్లు బ్రౌన్ ఈ నిఘంటువు ఉపోద్ఘాతంలో వ్రాసుకున్నాడు. ప్రాచీన గ్రంథాలు, శతకాలు, గేయ కావ్యాలలో లభించే పదాలతోపాటు జనసామాన్యంలో వాడుకలోగల పదాలను చేర్చడంవల్ల ఈ నిఘంటువులకు విశేషమైన ఆదరణ లభించింది. ముఖ్యంగా అనువాదకులకు ఈ నిఘంటు అత్యంత ప్రయోజనకరంగా వుంది.

సాధారణంగా నిఘంటుకర్తలు పదాలకు అర్థాలను సమానార్థాలను ఇవ్వడంలో ఒక రకం చెట్టు, ఒక రకం వస్తువు అని చెప్పటం అలవాటు. బ్రౌన్ అలాకాక వాటి అసలు పేర్లను, సంకేతాలను కదా ఇచ్చాడు. ఉదా-హ రణకు A plain tree - కదళీ వృక్షం, అంటు మామిడి చెట్టు - a graft tree. A spreading plant called hog wood. ఏమి? ఏమిటి? వంటి పదాలకు ప్రయోగాలు ఇవ్వటంలో బ్రౌన్ ఎంతటి నిశిత ప్రజ్ఞ చూపాడో చూడండి:

What is the good of my staying here? నేను ఇక్కడ వుండడం వల్ల ఫలమేమి? For what reason? No matter who it is Nothing has been lost - సొమ్ము ఏమిన్నీ పోలేదు. అట్లే అకారాది నిఘంటు నిర్మాణ విషయంలో బ్రౌన్ మరికొన్ని ప్రయోగాలు చేశాడు.

ఒక వర్గానికి చెందిన అన్ని మాటలూ పూర్తి అయిన తర్వాత మరొక అక్షరాన్ని స్వీకరించడం పరిపాటి. బ్రౌన్ అలాచేయక కకా,-ఘ, కకీ, ఖిఖే, ఘిఘీ లు- ఇలా స్వీకరించాడు. ఇలా స్వీకరించడం కొందరు పండితులకున చ్చలేదన్నాడు బ్రౌన్. 'శబ్దరత్నాకరమునకు, బ్రౌణ్య నిఘంటువే' ఆధారమని గిడుగు రామమూర్తి పంతులుగారన్నారు.

ఇంగ్లీష్ - తెలుగు నిఘంటువు :

బ్రౌన్ ఇంగ్లీష్ తెలుగు నిఘంటువును 1853లో ముద్రించాడు. రెండవ ముద్రణ 1893లో యం. వెంకట-రత్నంగారి పరిష్కరణతో వెలువడింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమి దీనినే 1974లో మరలా ముద్రించింది. ఆంగ్ల పదాలకు అర్థాలు ఇవ్వడంలో జనభాషలోని పదాలు స్వీకరించడం జరిగింది. ఖగోళశస్త్రం, గణితం, న్యాయశాస్త్రం మొదలైన అనేక శాస్త్రాలకు సంబంధించిన పదాలు ఇవ్వబడినాయి. కొన్ని ఇంగ్లీష్ పదాలకు తెలుగులో అర్థాలు వ్రాశాడు. సులభంగా అర్థమవడానికి వీలుగా తెలుగువారికి బాగా తెలిసే వారి సాహిత్యం నుండే ఉదాహరణలిచ్చి నిఘంటువు విశేష ప్రయోజనకారిగా ఉండేట్లు చేశాడు. ఆంగ్ల భాషా సంపర్కంవల్ల ఎన్నో పదాలు తెలుగులోకి వచ్చి చేరుతాయని పండితులు, తత్సమ పదాలను వాడినప్పటికీ ప్రజలు ఆంగ్ల పదాలనే ఉపయోగిస్తున్నారన్నాడు బ్రౌన్.

ఆంగ్ల భాషా పతనం హిందువుల 'అతని దృష్టిలో భారతీయుల' మనోవికాసానికి మార్గం కాగలదన్నాడు. ఆ విధంగా తెలుగు తెలుగుభాషా పాలకుల భాషను బట్టి మార్పు చెందినదని, తన కృషికి చరిత్రలోగల స్థానాన్ని తెలిపాడు.

మిత్రా నిఘంటువు :

తెలుగుభాషలో కలసిపోయిన అరబిక్, ఫారసీక, తమిళ, హిందుస్థానీ, కన్నడ, మలయాళ మొదలైన భాషలలో ని వాడుక పదాలకు అర్థ వివరణతో బ్రౌన్ 1854లో ఈ నిఘంటువును తయారుచేశాడు. దీనిలో తెలుగు, పర్షియన్, ఇంగ్లీష్ లిపులు మూడు ఇవ్వడం జరిగింది. తెలుగు లిపిలో పదం, దానిక పర్షియన్ ఉచ్చారణ, ఇంగ్లీష్ అర్థం - ఇవేకాక తెలుగులో ఆ పదానికి అర్థ వివరం ఇవ్వబడింది. తెలుగు భాషనుంచి కాలక్రమంలో, తన భాషాపదాలను తొలగించడానికి వీలుగా ప్రతి పదానికి తెలుగు పదాన్ని ఇచ్చాను అని వ్రాశాడు. దీనిని బట్టి బ్రౌన్ కు గల

తెలుగు భాషాభిమానమెంత గొప్పదో మనం ఊహించవచ్చు. ఈ మిత్ర భాషా నిఘంటువు తెలుగు - ఇంగ్లీష్ నిఘంటువుకు అనుబంధం అన్నాడు. కానీ ఇదొక ప్రత్యేక నిఘంటువే అనటం సముచితం.

జిల్లా నిఘంటువు :

జిల్లాలో జరిగే నిత్య పరిపాలనలో ఉపయోగించే పదాలను సేకరించి నిఘంటువును తయారు చేసే పనిని కంపెనీ డైరెక్టర్లు బ్రౌన్ కు అప్పగించారు. బ్రౌన్ కంపెనీ ఉద్యోగిగా కడప, మచిలీపట్నం, రాజమండ్రి, గుంటూరు మొదలైన చోట్ల పని చేసిన అనుభవం దృష్ట్యా 1852లో జిల్లా డిక్షనరీని తయారుచేశాడు. దీని

మీద విమర్శలెన్నో వచ్చాయి. అందుకు బ్రౌన్ తన విచారం వెలిబుచ్చాడు. 1855లో విల్సన్ ప్రచురించిన 'గ్లాసరీ ఆఫ్ జుడిషియల్ అండ్ రెవిన్యూ టెర్మ్స్'లో విలీనం చేయబడింది. దీని ప్రతి నేటికీ జిల్లాలోని నేషనల్ ఆర్మ్స్లో భద్రంగా ఉంది.

లిటిల్ లెక్చికన్ :

ఇది బ్రౌన్ తయారు చేసిన మరొక నిఘంటువు. Analysis of the words in the first chapter of the Telugu reader అనుబంధంగా దీనిని వ్రాశాడు. ఈ నిఘంటువులో కొన్ని రాయలసీమలో వాడుకలోగల పదాలు ఎక్కువగా ఉన్నాయి. ప్రయాసలకోర్చి బ్రౌన్ తయారు చేసిన అయిదు నిఘంటువులు అతని అనంత-రం వచ్చిన అనేక నిఘంటువులకు మార్గదర్శకమైనది.

వీలున్న చోట్ల ప్రజల భాషకు ప్రాముఖ్యత నిచ్చాడు. నిజమైన విద్వాంసులు, సాహిత్యప్రియులు తన ఉద్యమంలో బాసటగా నిలిచారని బ్రౌన్ వ్రాశాడు. తన నిఘంటువులు పండిత పామర జనోపయోగంగా ఉండాలని ఆశించాడు. సాధారణంగా కావ్యాలలో ప్రయోగించే పదాలు, మారుమూల పదాలు వాడి విద్రవీగే పండితులను బ్రౌన్ గౌరవించలేదు. అహంకారం లేకుండా ప్రజల వద్దనుంచి వారి అభిప్రాయాలను గౌరవించి ఆదరించాడు.

బ్రౌన్ ప్రజాభాషకు సంబంధించిన చాలాగొప్ప కృషి చేశాడు. ప్రజలనోళ్లలో నానుట వచ్చిన చాటువులను, నుడికారాలను, వ్యావహారిక పదాలను పలుకుబళ్లను సేకరించాడు. 1820 ఆగస్టులో బ్రౌన్ కడపలో కలెక్టరుకు సహాయకుడుగా చేశాడు. పలుచోట్ల పనిచేసినా కడప అతని ప్రధాన సాహిత్య క్షేత్రంగా వుండేది.

బ్రౌన్ ఇంగ్లీష్‌లోని 'కడప' ఆంగ్లపదాన్ని CUDDAPAH అనడానికి ఇష్టపడక Kadapa అని లేక CADAP A అని వ్రాశేవాడు. CA 'చ' గాను KA ను క గాను వ్యవహరించడం భారత ప్రభుత్వ అనుకరణ విధానంగా ఉంది. అందువల్ల బ్రౌన్ ప్రయోగించిన 'KADAPA' అని వ్రాయటం సముచితం. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం తగు నిర్ణయం తీసుకొనేటట్లు మేధావులు యత్నించాలి.

బ్రౌన్ నిఘంటువులను ఎవరెలా విమర్శించినా అతని నిష్కామ భావాన్ని, నిష్కపటాన్ని శంకించే వారుండరు. నిఘంటు కర్తగా వచ్చినంత పేరు ఇక దేనివలనా అతనికి రాలేదనటం నిజం.

బ్రౌన్ ఆంగ్ల నిఘంటువుకు కదా ఒక అనుబంధం కర్చాడు. డాక్టర్ శ్యామ్మయల్ జాన్సన్ నిఘంటువును తీసుకొని అచ్చు కాగితాల నడుమ తెల్లకాగితాలు వేయించి సిద్ధం చేశాడు. కొత్త ప్రయోగాలను, టాడ్ వెబ్‌స్టర్ క్రై మొదలైన వారు వదిలిన వాటిని సేకరించాడు. ఆ విధంగా ఆంగ్లభాషకు గొప్ప సేవ చేశాడు. బ్రౌన్ మన దేశానికి రాక ఉండిన ఆంగ్ల సాహిత్యంలో గొప్ప కీర్తినార్జించి ఉండేవాడు. ఆయన మన దేశానికి, ముఖ్యంగా ఆంధ్రదేశానికి రాకుండిన మన భాషా సాహిత్యాలకు అతని ప్రతిభా పూర్వమైన సేవ లభించేది కాదు. ఇంచుమించుగా భారతదేశంలోని ప్రధాన భాషలన్నిటిలో పరిచయమున్న బ్రౌన్ తెలుగును అభిమాన భాషగా స్వీకరించి తెలుగు భాషకు మహోపకారం చేశాడు.

బ్రౌన్ స్మృతి చిహ్నంగా వెలసిన గ్రంథాలయం :

తెలుగు సాహిత్య సముద్ధారకుడైన సి.పి. బ్రౌన్‌ను మనం మరచిపోలేదు. ఆ మహనీయుని స్మృతి చిహ్నంగా కొన్ని కార్యక్రమాలు చేపట్టడం జరిగింది.

శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయంలోని తెలుగు అధ్యయన శాఖలో సి.పి. బ్రౌన్ పరిశోధనా విభాగం 1974లో ప్రారంభమైంది. ఆచార్య జి.ఎన్. రంగా గారు పర్యవేక్షకులుగా, బంగోరె (బండి గోపాలరెడ్డి) పరిశోధకులుగా ఏర్పడిన ఈ విభాగం, లండన్‌లోని ఇండియా ఆఫీసు నుండి, బ్రిటిషు మ్యూజియం నుండి సి.పి. బ్రౌన్ రచనలను, అముద్రిత వ్రాత ప్రతులతో సహా మైక్రోఫిల్మ్ ద్వారా సేకరించింది. 25 వేల పుటల 52 సంపుటాలు మైక్రోఫిల్మ్ రూపంలో శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం తెలుగు విభాగంలో ఉన్నాయి. కాని వీటిని చదువుకునేందుకు అవసరమైన చదువరులు అక్కడ లేరు.

ఈ విభాగం కొనసాగించడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం మూడేళ్లకు కేవలం 15 వేల రూపాయలు మాత్రం మంజూరు చేసి చేతులు దులుపుకుంది. ఎన్నో ఇబ్బందులు ఎదురైనా మూడేళ్లు సాగిన బ్రౌన్ ప్రాజెక్ట్ కాలంలో విశ్వవిద్యాలయం బ్రౌన్ లేఖలు (1977), ఆంధ్ర గీర్వాణ ఛందము (1977) పునర్ముద్రణ, బ్రౌన్ జాబుల్లో స్థానిక చరిత్ర శకలాలు, కడప జాబుల సంకలనం (1977), లిటరరీ ఆటోబయోగ్రఫీ ఆఫ్ సి.పి. బ్రౌన్

(1978) అనే నాలుగు గ్రంథాలను ప్రచురించింది. జరగవలసిన పరిశోధనకు ఆర్థికసహాయం కోరుతూ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వానికి, యూనివర్సిటీ గ్రాంట్స్ కమిటీకి విపులమైన నివేదికలు పంపారు కాని, అవన్నీ నిష్ప్రయోజనమయ్యాయి. పరిశోధకులైన జి.ఎన్. రెడ్డిగారు, బంగోరె కన్ను మూశారు. ఆ ప్రాజెక్టు పని వారితోనే ఆగిపోయింది.

పై పరిశోధన జరుగుతున్న కాలంలో ఆచార్య జి.ఎన్. రెడ్డి, బంగోరె గార్లు (1976-79) పలుమార్లు కడపకు వచ్చారు. బ్రౌన్ తయారుచేసిన రీడర్లు, అతని సాహిత్య జీవిత చరిత్రల ఆధారంగా కడపలో బ్రౌన్ నివసించిన బంగళా శిథిలాలను చూశారు. అప్పటి కలెక్టర్ డా. పి.ఎల్. సంజీవరెడ్డిగారిని కలుసుకొని బ్రౌన్ కడపలో నివసించి సాహిత్య యజ్ఞం జరిపిన స్థలంలో బ్రౌన్ స్మృతిచిహ్నంగా గ్రంథాలయ భవన నిర్మాణం చేపట్టమని అభ్యర్థించారు. అందుకు డా. ఆరుద్రగారు వత్తాసు పలికారు. కలెక్టరు, జిల్లా రచయితల సంఘాధ్యక్ష-కార్యదర్శులైన డా. మల్లెమాల వేణుగోపాలరెడ్డి, జానమద్ది హనుమచ్ఛాస్త్రిగార్లను ఆ పనికి పురమాయించారు.

బ్రౌన్ బంగళా శిథిలాలున్న ఇరవై సెంట్ల స్థలాన్ని దానంగా ఇవ్వటానికి ఆ స్థలం యజమాని సి.ఆర్. కృష్ణస్వామి గారు సమ్మతించారు. హనుమచ్ఛాస్త్రి 1976 నుండి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వంతో పత్ర వ్యవహారంతోపాటు మంత్రులను, అప్పటి ముఖ్యమంత్రిని కలుసుకుని ఆర్థిక సహాయం కోరారు. ఈ పని కొనసాగించడానికి జిల్లా కలెక్టర్ ప్రధాన పోషకులుగా, సి.కె. సంపత్కుమార్ (స్థలదాత కుమారుడు) అధ్యక్షుడు గా, జానమద్ది హనుమచ్ఛాస్త్రి కార్యదర్శిగా, మరికొందరు పుర ప్రముఖులతో సి.పి. బ్రౌన్ మెమోరియల్ ట్రస్ట్ (1986) ను స్థాపించారు.

కడప కలెక్టర్ శ్రీ జంధ్యాల హరినారాయణగారు కడపలో బ్రౌన్ గ్రంథాలయ భవన నిర్మాణానికి తెలుగు గ్రామీణ క్రాంతిపథం నిధుల నుండి మూడున్నర లక్షల రూపాయలు మంజూరు చేశారు. డా. పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యులవారి అధ్యక్షతన కలెక్టర్ శ్రీ హరినారాయణ, భవన నిర్మాణానికి 22-1-87న శంకుస్థాపన చేశారు. భవన నిర్మాణం చకచకా సాగింది. నిధుల కొరత వల్ల కొంతకాలం పనులు ఆగిపోయాయి. ఆ తర్వాత కలెక్టర్ శ్రీమతి చందనాఖాన్ ప్రభుత్వ నిధుల నుండి మరో లక్ష రూపాయలు మంజూరు చేశారు. ప్రధాన భవన నిర్మాణం దాదాపు పూర్తి అయింది. తక్కిన పనులకు దాతల సహాయం అర్థించడం జరిగింది.

భవన నిర్మాణం చేపట్టేముందు కడప పట్టణాభివృద్ధి సంఘం నుంచి 43 వేల రూపాయల విరాళం లభించింది. కస్తూరిబా గాంధీ శతజయంతి నిధుల నుంచి 60 వేల రూపాయలు లభించాయి. ప్రహరీగోడల నిర్మాణానికి కడప, ప్రొద్దుటూరు పట్టణాలలోని ఉన్నత పాఠశాలల విద్యార్థుల నుంచి 26 వేల రూపాయలు విరాళంగా లభించాయి. మరో విశేషం మధ్యప్రదేశ్ లోని బస్తర్ ప్రాంతంలో పనిచేస్తున్న తెలుగు కలి మహాశయుడు ఈ భవన నిర్మాణానికి తన విరాళంగా పది రూపాయలు మనియార్డరు పంపాడు. కలెక్టర్లుగా పనిచేసిన శ్రీయుతులు ఎ.కె. పరిడ, డా.పి. సుబ్రహ్మణ్యం గార్ల సహకారంతో 90వేల రూపాయల విరాళాలు అందజేశారు. అన్ని హంగులతో భవన నిర్మాణం - విశాలమైన సమావేశమందిరం, ఆరు గదులు, పరిశోధకునికి వసతి, అన్ని సౌకర్యాలతో భవనం సమకరింది.

ఇటీవల శ్రీ ఎస్. నరసింహారెడ్డిగారు గ్రంథాలయానికి వెళ్లే దారిలో 25 వేల రూపాయలతో ముఖద్వారం నిర్మింపజేశారు. మునిసిపాలిటీ ప్రధాన రహదారికి 'సి.పి. బ్రౌన్ రోడ్' అని పేరును ప్రకటించారు.

గ్రంథాలయానికి తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం, శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం, తెలుగు యూనివర్సిటీ, విశాలాంధ్ర విజ్ఞాన సమితి, తెలుగు అకాడమీ మొదలైన సంస్థలు కీ.శే. పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యులు, డా. సర్దేశాయ్ తిరుమలరావు, ఆచార్య చల్పా రాధాకృష్ణ శర్మ, డా. బెజవాడ గోపాలరెడ్డి, మనస్విని ట్రస్ట్ అధితపతి డా. కొంగర జగ్గయ్య, డా.కె. కమలమ్మ మొదలైన పెద్దలు అమూల్య గ్రంథాలను విరాళంగా పంపారు. చిన్నయ మిషన్, జిడ్డు కృష్ణమూర్తి ఫౌండేషన్, గణపతి సచ్చిదానంద దత్తపీఠం, శ్రీకాళహస్తి శుక బ్రహ్మశ్రమం వంటి సంస్థలు తమ ప్రచురణలను విరాళంగా పంపారు. వీటన్నిటికీ తలమానికంగా కడప జిల్లా పల్లూరు గ్రామాలలోని శ్రీ సీతారామచంద్ర గ్రంథ భాండాగారంలోని అమూల్యమైన తమ గ్రంథాలు 3500 పైగా అందజేసిన గ్రంథాలయ సేవాపరాయణులు శ్రీ పోలేపల్లి వెంగన్న శ్రేష్ఠిగారు. వీరి ద్వారా వీరి దాతల ఆంధ్రపత్రిక ఉగాది సంచికలెన్నో లభించాయి. ప్రస్తుతం ఈ గ్రంథాలయంలో 11,500 పైగా ఇంగ్లీషు, తెలుగు, హిందీ, కన్నడ, సంస్కృత, తమిళ, ఉర్దూ గ్రంథాలున్నాయి. అణా గ్రంథమాల పుస్తకాలు, అర్థణా పుస్తకం కూడా ఉన్నాయి. ప్రముఖ కవుల వ్రాత ప్రతులున్నాయి.

గ్రంథాలయ భవన విస్తృతికి, నిర్వహణకు ఇటీవలనే ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం నుంచి ఐదు లక్షల రూపాయల ఆర్థిక సహాయం లభించడానికి ముఖ్యంగా తోడ్పడే రాష్ట్రప్రభుత్వ ప్రధానకార్యదర్శి కె. జయభారతరెడ్డి, కలెక్టర్ కె. వి. రమణాచారిగార్లకు ట్రస్ట్ వారు తమ కృతజ్ఞతలు తెలిపారు.

ఈ గ్రంథాలయానికి కావలసిన మరికొన్ని పరికరాలు, పుస్తకాల కొనుగోలుకు, సిబ్బంది వేతనాలకు ప్రస్తుత కలెక్టరు అదనంగా 50 వేల రూపాయలు సమకర్చారు.

బ్రౌన్ గ్రంథాలయ భవనంలో ప్రతి గురువారం (సెలవు) సత్సంగ సమావేశాలు, ప్రతి నెలా 'వివేచన' అధ్యయన సంస్థ ఆధ్వర్యంలో గోష్టులు జరుగుతుంటాయి. సి.పి. బ్రౌన్ జయంత్యుత్సవాల సందర్భంగా ఆచార్య చల్లా రాధాకృష్ణ శర్మ, డా. బెజవాడ గోపాలరెడ్డి మొదలైన ప్రముఖులు ఉపన్యాసాలిచ్చారు.

గ్రంథాలయం ఉదయం, సాయంత్రం పనిచేస్తున్నది. జీవిత సభ్యులుగాను, పోషక సభ్యులుగాను చేరి ఆర్థిక సహాయం అందించినవారు 120కి పైగా ఉన్నారు. పసుపులేటి బ్రహ్మయ్య ట్రస్ట్ వారు 33 వేల రూపాయల విలువల గల పరికరాలు, పుస్తకాలు అందజేశారు.

తెలుగు భాషోద్ధరణకు జీవితం అంకితం చేసిన సి.పి. బ్రౌన్ ఫోటో ఇంకా లభించలేదు. ప్రముఖ చిత్రకారులు మైనంపాటి సుబ్రహ్మణ్యంగారు సి.పి. బ్రౌన్ తండ్రి డేవిడ్ బ్రౌన్ (రేఖా చిత్రం) ఆధారంగా బ్రౌన్ చిత్రాన్ని వేశారు.

గ్రంథాలయోద్యమనేత గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావు, డా.పుట్టపర్తి నారాయణాచార్య, రాజశేఖర శతావధాని, పోలేపల్లి వెంగన్న శ్రేష్ఠి మొదలైన వార్ల చిత్రపటాలు విరాళంగా సేకరించారు.

కడపలోని బ్రౌన్ గ్రంథాలయం ప్రముఖ భాషా పరిశోధనా కేంద్రంగానూ, బ్రౌన్ రచనలన్నీ సమకర్చిన పరిశోధనా క్షేత్రంగానూ రూపొందిటానికి కృషి జరుగుతోంది. ఇటీవలనే శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం తెలుగు అధ్యయన శాఖలోని బ్రౌన్ రచనల 21 సంపుటాల జిరాక్స్ ప్రతులు ఈ గ్రంథాలయానికి చేర్చారు. తమిళనాడు ప్రభుత్వం, మద్రాసు ప్రాచ్య లిఖిత పుస్తక భాండాగారంలోని బ్రౌన్ రచనలెక్కడ ఉన్నా వాటి ప్రతులను తీసుకోవడానికి అనుమతించి మహోపకారం చేసింది. బ్రౌన్ రచనలెక్కడ ఉన్నా వాటి ప్రతులను సమకర్చుకోడానికి కావలసిన నిధులను మంజూరు చేసేటట్లు ఇటీవల ఈ గ్రంథాలయాన్ని దర్శించిన రాష్ట్ర విద్యాశాఖ కార్యదర్శి డా.జె. శ్రీధరశర్మగారు ప్రకటించారు.

బ్రౌన్ తెలుగు భాషా సాహిత్యాల వికాసానికి చేసిన సేవలకు కృతజ్ఞతాపూర్వకంగా కడపలో ఆయన నివసించి, సాహిత్య యజ్ఞం జరిపిన స్థలంలో వెలిసిన ఈ గ్రంథాలయం సాహిత్యాభిమానులకు, పరిశోధకులకు ఆవశ్య దర్శనీయక్షేత్రంగా పెంపొందించడానికి అందరి సహాయ, సహకారాలను బ్రౌన్ మెమోరియల్ ట్రస్ట్ వారు అర్థిస్తున్నారు.

ఉపయుక్త రచనలు :

1. సి.పి. బ్రౌన్ : డా॥ కొత్తపల్లి వీరభద్రరావు 1988 - ఎడిషన్.
2. బ్రౌన్ ఆత్మకథ : సంపాదకులు, డా॥ జి.ఎన్. రెడ్డి; బంగోరె.
3. బ్రౌన్ తెలుగు - ఇంగ్లీష్ నిఘంటువు.

4. ద్విభాషా నిఘంటువులు - బ్రౌన్ కృతి డా॥ వెలగా వెంకటప్పయ్య - కడప జిల్లా రచయితల సంఘం వారి
'సి.పి. బ్రౌన్ - వేమన సంస్మరణ సంచిక' 1984.

(Printed with the kind permission of the author and Telugu Akadami)